



การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
Development of Learning Package in Dharma Principle on Buddhist Holy Days for
Developing Achievement of 9th Grade Students of Watsothornwararamworawihan
School, Muang District, Chachoengsao Province

พระมหาอภิพงษ์ ภูริวัฒน์ (คำหงษา)
Phramaha Aphipong Phuriwattano (Khamhongsas)^๑
สมปอง สุวรรณภума Sompong Suwannaphuma^๒
สมชัย ศรีนอก Somchai Srinok^๓

บทคัดย่อ

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมเขต ๖ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหารอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทราและเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหารอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า :

๑. ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สร้างขึ้นนั้น พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) ๘๗.๖๑/(E2) ๘๔.๙๕ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ๘๐/๘๐ ที่ตั้งไว้

๒. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

^๑สาขาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

^๒คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

^๓คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย



โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทราพบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

๓. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย ก่อนการใช้ เท่ากับ ๒๖ หลังการใช้ เท่ากับ ๓๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่คาดไว้ระดับ .๐๕ และค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ เท่ากับ ๘๔.๙๕ พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ คือ ร้อยละ ๘๐

คำสำคัญ : การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ,หลักธรรม,วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

Abstract

The purposes of this research were to develop of learning package in dharma principle on Buddhist holy days is developed for learning achievement of 9th-grade students of Watsothornwararamworawihan School, Muang district, Chachoengsao Province in office of the Secondary Education Commission Region 6 after using the learning package. The first objective is to develop the learning package according to assist secondary school students to have the learning standards of 80/80. The second aim is to study the satisfaction of the 9th-grades students after using it. The last purpose is to compare the results before and after using it.

The findings were as:

1. The results of learning package in dharma principle on Buddhist holy day for developing achievement of 9th-grade students of Watsothonwararamworawihan School, Muang district, Chachoengsao Province, provided the satisfied outcomes that the targeted students could gain the learning efficiency of (E1)87.61/(E2)84.95 which is higher than the learning standard of 80/80.

2. The satisfaction of the 9th-grade students on learning package in dharma principle on Buddhist holy days for developing the students achievement of Watsothornwararamworawihan School, Muang district, Chachoengsao Province, can be seen as the “very good” level of satisfaction.

3. The comparison between before and after using the learning package, found out that the learning achievement of the learners is higher than before using the developing package. The average score (\bar{X}) before using it was 26 which is lower than after using it, 34. This result brings about a statistically significant at level .05 and provided the average percentage after using the learning set which were 84.95. As a



result, it could be concluded that it can help students achieve the learning as well as providing them to get the higher learning than 80.

Keywords : Development of Learning Package , Dharma Principle , Buddhist Holy Days

บทนำ

ภายหลังที่องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ อนุตรสัมโพธิญาณทรงได้ประกาศพระสัทธรรมที่ พระองค์ตรัสรู้ตลอด ๔๕ พรรษา ทรงเป็นผู้ชี้ แนวทางพันทุกชีให้แก่มวลมนุษยชาติ หลักธรรม คำสอนที่พระองค์ทรงเผยแผ่ มีอายุยืนยาวถึง ๒๖๐๐ ปีเป็นที่ประจักษ์ได้ว่าพระธรรมคำสอน ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็น อกาลิก คือเป็น สิ่งปฏิบัติได้ละให้ผลได้ไม่จำกัดกาล สมควรใน กาลทุกเมื่อ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต, ๒๕๕๕ : ๑) ได้กล่าวว่า“พระพุทธศาสนา ตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นมรดก อันล้ำค่าของชน ชาติไทยและเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นวิถีชีวิต ประเพณีที่สืบทอดกันมาโดยถูกต้องตามสมควรแก่ เหตุ” จะเห็นได้ว่าพระพุทธศาสนากับชนชาติ ไทยมีความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้ง ในทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในทาง ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชนชาติไทยเนื่อง มาด้วยกันกับความเป็นมาของพุทธศาสนา โดยเฉพาะนับตั้งแต่สมัยที่ชนชาติไทยเริ่มมี ประวัติศาสตร์ชัดเจน หลักธรรมและความเชื่อ ตลอดถึงข้อปฏิบัติในทางพุทธศาสนาทำให้เกิด การผสมกลมกลืนกับวิถีชีวิตคนไทย ใน ขณะเดียวกันวัฒนธรรมแบบตะวันตกก็เข้ามาสู่ ประเทศมากขึ้น ทำให้วิถีชีวิตของคนไทย เปลี่ยนแปลงไปและค่อย ๆ ห่างเหินหลักธรรม อันดีงามออกไปทุกที อันเกิดจากผลกระทบจาก กระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันได้นำความ เปลี่ยนแปลงมาสู่ระบบเศรษฐกิจ การเมือง และ สังคม ด้วยระบบเทคโนโลยี และสารสนเทศ

ต่างๆ อย่างรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสาร วัฒนธรรม ตลอดจนแนวความคิดต่างๆ จึงถ่ายทอดสู่คน ไทยได้อย่างรวดเร็วเช่นกัน ความเจริญ จากการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าว ก่อให้เกิด ปัญหาทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนอย่างรุนแรง ทำให้สังคม เกิดการเรียนรู้ที่ผิดพลาดเกิดกระแสมุ่งเน้นให้ ความสำคัญทางด้านวัตถุมากกว่าทางด้านจิตใจ (สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, ๒๕๕๗ : ๗๖)

สังคมไทยที่เคยเป็นมาในอดีตเป็นสังคมมี ความเอื้ออาทร ดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทาง พุทธศาสนา และ ตามพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมด้านเกษตรกรรม เริ่ม เปลี่ยนไป หากไม่มีการสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การคิด คิดไม่เป็น อาจทำให้เยาวชนหรือผู้ใหญ่ ในอนาคตขาดทักษะการคิด ตกเป็นเหยื่อของ สังคม เหยื่อของเศรษฐกิจ เหยื่อของการ เปลี่ยนแปลง ตามการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้า อย่างรวดเร็วไม่ทันก็จะอยู่รอดในสังคมยุค เทคโนโลยีดิจิทัลได้ยาก ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดการจัดการศึกษาของไทยไว้ว่า “การศึกษาต้องมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ มีศักยภาพในการศึกษาต่ออย่างเท่า เทียม ซึ่งเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้เกิด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เห็นคุณค่าในตนเอง และมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมทาง พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือมีศีลธรรม จริยธรรม และความรู้อันเป็นสากลเท่าทันการ



เปลี่ยนแปลง” และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๘๑ กล่าวว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด ๘ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา ๖๔ กล่าวว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อ สิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถ ในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาทั้งนี้โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดย เสรีอย่างเป็นธรรม

ดังนั้นการนำหลักธรรมในวันสำคัญทาง พุทธศาสนามาสอนจึงเป็นหนทางหนึ่งที่น่ามา เป็นแนวทางในการใช้ชีวิตประจำวัน มีหลักธรรม ใน วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา เป็นต้น หากนำ หลักธรรมไปใช้ใน การดำเนินชีวิตย่อมประสบ แต่ความสุข ผู้วิจัยจึงคิดว่าถ้านำหลักธรรมในวัน สำคัญทางพระพุทธศาสนา วันต่างๆ มาพัฒนา ในรูปแบบชุดการเรียนรู้ อาจทำให้ผู้เรียนเข้าใจ ง่ายและสะดวกในการเรียนรู้ ในการเรียนรู้นั้น เป็นสิ่งสำคัญนอกจากหลักการหรือวิธีการสอน แล้วสิ่งที่ขาดไม่ได้คือสื่อและอุปกรณ์ที่จะใช้ ประกอบการเรียนตามยุคสมัยด้วยเพื่อให้การ เรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ชาติรี ต่างสมปอง, (๒๕๔๗ : ๗) จะเห็นได้ว่าสื่อการ เรียนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการเรียนการสอน นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเนื่องจากเป็น ตัวกลางในการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนให้ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียน เข้าใจความหมายของผู้สอนต้องการ ไม่ว่าจะชุด

การเรียนรู้จะเป็นในรูปแบบใดก็เป็นอุปกรณ์ที่ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ทั้งสิ้นเพราะ การสอนส่วนใหญ่จะประสบผลสำเร็จได้ก็เพราะ ได้สื่อการเรียนที่เหมาะสมเพราะสื่อการเรียนมี อิทธิพลและสามารถจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้นจำได้นานขึ้นซึ่ง บางครั้งผู้สอนไม่สามารถสร้างแรงจูงใจได้เท่ากับ ชุดการเรียนนอกจากนี้ชุดการเรียนยังช่วย ปรับปรุงแก้ไขทัศนคติของนักเรียนให้คล้อยตาม ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ ดังปรากฏ รายงานผลการวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้ รายวิชาพระพุทธรูปศาสนา วัชรวิมล สำเภากุล (๒๕๒๗: ๔๔) ที่พบว่า สาเหตุที่นักเรียนเบื่อ หน่ายในการเรียนรายวิชาพระพุทธรูปศาสนา คือ ไม่เห็น ประโยชน์ในการเรียนวิชา พระพุทธรูปศาสนา ไม่เห็นคุณค่า ขาดสิ่งกระตุ้นใน การเรียน ขาดสื่อประกอบการสอนที่มี ประสิทธิภาพ บรรยากาศในห้องเรียนไม่เอื้อต่อ การเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดถึงผู้สอนไม่เข้าใจ เนื้อหาที่สอนจึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อ หน่ายในการเรียน ซึ่งในการเลือกพัฒนาชุดการ เรียนเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนให้ได้ ประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณา คุณสมบัติของชุดการเรียนแต่ละชนิดให้ เหมาะสมกับการเรียนการสอน การที่ผู้วิจัยได้ พัฒนาชุดการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธรูปศาสนา เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาที่ยากและมาก เกินไปได้ง่ายและไม่น่าเบื่อกับเนื้อหาที่เยอะซึ่ง จะช่วยทำให้นักเรียนไม่เบื่อกับเนื้อหาที่สอน พัฒนาการสอน

ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อประสมซึ่งผลิตขึ้นมา อย่างมีระบบ มีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง โดยมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ประสบการณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ



และชุดการเรียนรู้ยังเป็นสื่อกลางระหว่างครูและนักเรียน โดยชุดการเรียนรู้จะมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ในชุดการเรียนรู้ประกอบ คำนำ สารบัญ คำชี้แจง ในการใช้ชุดการเรียนรู้ ใบความรู้สำหรับนักเรียน ใบกิจกรรม ใบงาน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบโดยเนื้อหาในชุดการเรียนรู้จะต้องเขียนด้วยภาษาที่ชัดเจน และสามารถสื่อความหมายให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ชุดเรียนรู้จึงเป็นนวัตกรรมที่มีบทบาทต่อการเรียนการสอนทุกระดับในปัจจุบันและในอนาคต เพราะชุดการสอนจะเป็นแนวทางใหม่ที่จะช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะชุดการสอนเป็นระบบของการวางแผนการสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชานั้นๆ จึงทำให้เกิดประโยชน์และคุณค่าในการเรียนการสอนอย่างมาก

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ปัญหาที่พบในโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร มี ๓ ประการ ได้แก่ ประการแรก สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนามีเนื้อหามากยากเกินที่นักเรียนจะเข้าใจ และเวลาเรียนค่อนข้างมีจำกัด ประการที่สอง เวลาเรียนในสาระการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนมีอย่างจำกัด แต่ต้องเรียนเนื้อหาที่เป็นนามธรรมหรือเน้นเรื่องจิตเป็นหลัก ขาดการลงมือปฏิบัติควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียน และ ประการที่สาม ขาดอุปกรณ์สื่อการเรียนที่จะช่วยส่งเสริม ในการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตามจุดประสงค์ที่เรียน จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้เรียนเมื่อที่จะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ส่งผลการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาของนักเรียนที่ทำให้มีผลการเรียนรู้ เรื่องหลักธรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยจึงมีความ

สนใจที่จะทำให้ การเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาให้เป็นเรื่องที่ไม่น่าเบื่อและเข้าใจง่ายโดยการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องหลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและเหมาะสมกับเวลาที่มีอย่างจำกัด เพราะชุดการเรียนรู้นี้ว่ามีบทบาทมากต่อการเรียนเนื่องจากเป็นตัวกลางส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพของตน โดยชุดการเรียนรู้ได้รวบรวมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ไว้ในชุดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามคำสั่งที่เขียนไว้ใน แต่ละใบงานมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐

๒. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เรียนในรายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๑) ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร สังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา ๖ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ๑๑ ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน ๕๑๑ คน ๒) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร สังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา ๖ ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ๑ ห้องเรียนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ / ๑๑ จำนวน ๔๖ คน ซึ่งเป็นจำนวนนักเรียนทั้งหมด

๒. ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ๑) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ในการทำวิจัย ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร ๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ๑) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวราราม

วรวิหาร ๒) ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร

๓. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เนื้อหาที่มาเป็นชุดการเรียนรู้ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ส ๒๓๑๐๑ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ๑) หลักธรรมในวันมาฆบูชา ๒) หลักธรรมในวันวิสาขบูชา ๓) หลักธรรมในวันอาสาฬหบูชา ๔) หลักธรรมในวันเข้าพรรษา ๕) หลักธรรมในวันออกพรรษา

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่ได้นำเสนอ นั้นปรากฏผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังนี้

๑. ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สร้างขึ้นนั้น พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E๑) ๘๗.๖๑ / (E๒) ๘๔.๙๕ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ๘๐/๘๐ ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๑

๒. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ ๑ คือ ด้านเนื้อหา ลำดับที่ ๒ คือ ด้านชุดการเรียนรู้ ลำดับ



ที่ ๓ คือ ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ ๔ คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ ๕ คือ ด้านวัดผลประเมินผล โดยค่าเฉลี่ย รวมทุกด้าน ๔.๒๗ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทุกด้าน เท่ากับ ๐.๐๒ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๒

๓. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย ก่อนการใช้ เท่ากับ ๒๖ หลังการใช้ เท่ากับ ๓๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่คาดหวังไว้ระดับ .๐๕ และค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ เท่ากับ ๘๔.๘๕ พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ คือ ร้อยละ ๘๐ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๓

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สามารถอภิปรายผลดังนี้

๑. ผลการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สร้างขึ้นนั้น พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๗.๖๑ / ๘๔.๘๕ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๑ ที่กำหนดไว้ว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

มัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สร้างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ทางด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระเบียบตามระบบของการวิจัย ตั้งแต่ต้น รวมถึงเรื่องการจัดทำเนื้อหาข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ นำมาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้ โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ คำนำ สารบัญ คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ ใบความรู้สำหรับนักเรียน ใบกิจกรรม ใบงาน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบ จากการศึกษาของผู้วิจัยได้จัดทำตามขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ ได้แก่ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ กำหนดเป้าหมายหรือแนวทางการปฏิบัติ ออกแบบหรือสร้างชุดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกสื่อหรือเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ทดลองใช้ประเมินปรับปรุงในส่วนที่บกพร่อง สร้างชุดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชม ภูมิภาค (๒๕๒๖ : ๑๐๓-๑๐๔) ได้กำหนดขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้คือ ๑) วิเคราะห์และกำหนดความต้องการ ๒) กำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมาย ๓) ออกแบบองค์ประกอบของระบบ ๔) วิเคราะห์แหล่งวิทยาการที่ต้องการที่มีอยู่และข้อจำกัด ๕) ปฏิบัติเพื่อหรือปรับปรุงข้อจำกัด ๖) เลือกหรือพัฒนาวัสดุเพื่อการสอน ๗) ออกแบบการประเมินผลการกระทำของนักเรียน ๘) ทดลองใช้แบบประเมินผลการปรับปรุงและนำไปใช้ ๙) ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องและหาประสิทธิภาพ ๑๐) ประเมินผลเพื่อสรุป ๑๑) สร้างเป็นชุดหรือติดตั้งเพื่อใช้และสอดคล้องกับแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (๒๕๓๘ : ๑๙๙) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างชุดการ



เรียนรู้ไว้ ๘ ขั้นตอน คือ ๑) การกำหนดหมวดหมู่เนื้อหาแล้บประสพการณ์อาจกำหนดเป็นหมวดหมู่วิชาหรือบูรณาการแบบสหวิทยาการตามที่เห็นเหมาะสม ๒) การกำหนดหน่วยการสอนแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอนโดยประมาณเนื้อหาวิชาที่ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในแต่ละครั้ง ๓) การกำหนดหัวข้อเรื่องผู้สอนน่าจะต้องถามตนเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสพการณ์แก่นักเรียนอะไรบ้าง แล้วกำหนดออกมาเป็นหัวข้อเรื่อง ๔) การกำหนดความคิดและหลักการ ที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวข้อเรื่อง โดยสรุปแนวคิดเนื้อหาสาระและเกณฑ์สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางการจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน ๕) การกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง ๖) การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นแนวทางเลือกและการผลิตสื่อการเรียนรู้ ๗) การกำหนดแบบประเมินต้องประเมินและตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมเรียบร้อยแล้วนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ๘) การเลือกและผลิตสื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ถือว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการเรียนรู้ของแต่ละหัวเรื่องแล้วก็จัดสื่อการเรียนรู้เหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพและเมื่อจัดทำรูปเล่มเสร็จสิ้นได้ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจความสอดคล้องทางด้านเนื้อหา ตรวจแก้ไขปรับปรุง

การวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงษ์ ร่มพฤษ์ (๒๕๕๗) ได้ศึกษาเรื่อง

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อริยสัจ ๔ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อริยสัจ ๔ มีประสิทธิภาพเท่ากับ ๘๓.๑๕/ ๘๒.๖๐ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของยลดา ทองภูบาล (๒๕๕๔) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ความรู้ด้านจริยธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ผลการวิจัยพบว่า ๑.การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ความรู้ด้านจริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ ๘๘.๖๕/๘๒.๑๒ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ ที่กำหนดไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกมล วัชรวงษ์ทวี (๒๕๕๖) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป สาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ผลการวิจัยพบว่าชุดการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ มีประสิทธิภาพ ๘๖.๗๐/๘๓.๘๔ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งงานวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้มีการสอดแทรกแบบฝึกหัดไว้ทุกชุดการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจบททวนอยู่เสมอ อีกทั้งรูปลักษณะของชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทำให้นักเรียนสนใจการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งก็ได้ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเท่ากับ ๘๗.๗๑/๘๕.๘๗ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ของผลการวิจัยครั้งนี้

๒. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง



หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ ๑ คือ ด้านเนื้อหา ลำดับที่ ๒ คือ ด้านชุดการเรียนรู้ ลำดับที่ ๓ คือ ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ ๔ คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ ๕ คือ ด้านวัดผลประเมินผล ทำให้ได้ทราบว่านักเรียนมีความพอใจเป็นอย่างมากในการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้สอดแทรกพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญตลอดถึงพุทธประวัติที่นักเรียนรู้ในฐานะเป็นชาวพุทธ ด้วยเนื้อหาเหล่านี้ได้มีการจัดเรียงอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบที่สวยงาม อีกทั้งหนังสือที่ทำให้ผู้อ่านทราบเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตมาเป็นประสบการณ์ เพื่อขยายขอบเขตของประสบการณ์ที่เคยมีอยู่เฉพาะเรื่องได้ลึกซึ้งกว่าเดิมยิ่งขึ้น ยังส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น และยังช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังส่งเสริมทักษะทางด้าน การอ่านที่เป็นส่วนช่วยให้นักเรียน ที่สนใจและใฝ่ในความรู้และยังเป็นแหล่งความรู้เพื่อศึกษาเรื่องหลักธรรมในวันสำคัญของพระพุทธศาสนาจากเนื้อหาวิชาในหลักสูตร จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการใช้หนังสือเป็นอย่างมากโดยค่าเฉลี่ย รวมทุกด้าน ๔.๒๗ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมทุกด้าน เท่ากับ ๐.๐๒ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๒ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ เรื่องหลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอยู่ในเกณฑ์มากสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา เกียรติประวัติ (๒๕๒๔ : ๑๙๓-๑๙๕) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ คือ ๑) ผู้เรียนได้ใช้

ความสามารถในการศึกษาความรู้ในชุดการเรียนการสอนด้วยตนเองเป็นการฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ ทักษะการอ่าน และสรุปความรู้ อย่างเป็นระบบ ๒) การทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะการคิดทำชุดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเรียนจักคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น ๓) ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง จากการทำผู้เรียนทำตามคำสั่งในขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดในชุดการเรียนการสอน การตรวจแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ หรือในงานด้วยตนเองนั้นทำให้ผู้เรียนรู้จักฝึกตนเองให้ทำตามกติกา ๔) ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น รับฟังความเห็นของกันและกัน เป็นการฝึกความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ๕) การใช้ชุดการเรียนการสอนนั้นสามารถศึกษานอกเวลาเรียนได้ ขึ้นอยู่กับการออกแบบของผู้สอนที่เอื้อต่อการศึกษาดด้วยตนเองสอดคล้องกับแนวคิดของสันทัต ภิบาลสุข และ พิมพ์ใจ ภิบาลสุข (๒๕๒๔ : ๑๙๓-๑๙๕) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้คือ ๑) ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันการให้ผู้เรียนได้จัดการทำชุดการฝึกเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคนใช้เวลาที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละคนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียนรู้ นอกจากนั้นยังเป็นการซ่อมเสริมผู้เรียนที่เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ๒) ชุดการฝึกช่วยเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่คงทนชุดการฝึกสามารถให้ผู้เรียนได้ฝึกทันทีหลังจากจบบทเรียนนั้น ๆ หรือให้มีการฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อความแม่นยำในเรื่องที่ต้องการฝึก หรือเน้นย้ำให้นักเรียนทำชุดการฝึกเพิ่มเติมเฉพาะในเรื่องที่ผิด ๓) ชุดการฝึกสามารถเป็นเครื่องมือในการวัดผลหลังจากที่



ผู้เรียนเรียนจบในแต่ละครั้ง ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความรู้ความสามารถของตนเองได้ และไม่เข้าใจและทำผิดในเรื่องใดๆ ผู้เรียนก็สามารถซ่อมเสริมตนเองได้ จัดได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าทั้งของครูผู้สอนและผู้เรียน ผู้เรียนไม่มีปมด้อยที่ตนทำผิดและสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดของตน ๔) เป็นสื่อที่ช่วยเสริมบทเรียนหรือหนังสือเรียนหรือคำสอนของครูผู้สอน ชุดการฝึกของครูผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อฝึกทักษะ เช่น ชุดฝึกความคิดในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้รู้จักคิดเป็นนำไปสู่การไขปัญหาต่างๆ ในการดำเนินชีวิตต่อไป ๕) ชุดฝึกรายบุคคลผู้เรียนสามารถนำไปฝึกเมื่อไหร่ก็ได้ไม่จำกัดเวลา และสถานที่นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดได้ตามความต้องการของตน โดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้นหรือเร้าใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง ๖) ลดภาระการสอนของครูผู้สอน ไม่ต้องฝึกทบทวนความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลาตามลำพังโดยมีภาระให้ทำตามที่มีมอบหมาย จัดได้ว่าเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์การทำงานให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ๗) ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ การที่ผู้เรียนได้ทำชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย จะทำให้ผู้เรียนสนุกและเพลิดเพลิน เป็นการท้าทายให้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ตามชุดการฝึกสอดคล้องกับแนวคิดของวิระ ไทยพานิช (๒๕๒๙ : ๑๓๗) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้ คือ ๑) เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ตามลำดับคำแนะนำและกระทำกิจกรรมตามสั่ง ๒) เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกวิธีการเรียนและกิจกรรมที่เลือกปฏิบัติ ๓) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ก้าวหน้าไปตามความสามารถของแต่ละคน ๔) เป็นการเรียนที่สนองต่อความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล ๕) มีการวัดผลตัวเองบ่อยๆ ทำให้นักเรียนรู้ผลการเรียนรวดเร็ว และสร้างแรงจูงใจ ๖) นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริงเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ๗) นักเรียนจะไปเรียนที่ไหน เมื่อไรก็ได้ตามความสนใจของนักเรียน ๘) สามารถปรับปรุงการสื่อความหมายระหว่างนักเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกมล วัชรวงษ์ทวี (๒๕๕๖) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป สาระ ภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ ทวีปยุโรป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๑ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๔๙ โดยภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๒๗ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๐๒ โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้กล่าวมา

๓. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้น เพราะการจัดการเนื้อหาอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นสื่อในการค้นหาความรู้แก่นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างดี อีกทั้งยังเป็นสื่อประกอบการเรียนได้ ยังช่วยเสริมทักษะทั้ง ๔ ด้านปลูกฝังให้รักการอ่านแก่นักเรียนพร้อมทั้งสร้างจินตนาการ เพิ่มความคิดสร้างสรรค์ หนังสืออ่านเพิ่มเติมควรที่เพิ่มคุณค่าในการจินตนาการเพิ่มคุณภาพของ



การคิด ให้ความรู้และข้อเท็จจริงใหม่ๆ ริเริ่ม
 ความสร้างสรรค์ และให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้
 เป็นประโยชน์เพื่อสร้างลักษณะนิสัยรักการอ่าน
 สอดคล้องกันแนวคิดของลัดดา เพียรประสพ
 (๒๕๔๕ :๑๒) ได้กล่าวจุดมุ่งหมาย ชุดการเรียน
 เป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งเป็นเครื่องช่วยสอน
 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจะเรียน
 ตามความสามารถ ตามความต้องการของผู้เรียน
 และผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในบทเรียน โดยครูเป็นผู้
 อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ ปรีกษาใน
 กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนหรือการปฏิบัติ
 ในชุดการเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับการ
 ส่งเสริมความรับผิดชอบต่องานตนเองและทำให้
 ผู้เรียนได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตาม
 จุดมุ่งหมายสอดคล้องกันแนวคิดของมยุรี บุญ
 เยี่ยม (๒๕๔๕ : ๔๕) กล่าวว่า ชุดการเรียนการ
 สอน คือ สื่อการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยวัสดุ
 อุปกรณ์และวิธีการในการจัดกระบวนการเรียน
 การสอนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาเพื่อให้ผู้เรียน
 ได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง
 ตามความสามารถหรือการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
 ร่วมกัน โดยมีครูเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำ
 และชี้แนะทางการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ
 เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมาย
 ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับ
 แนวคิดของทิตินา แคมมณี (๒๕๔๕ : ๖๔-๖๘)
 ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า ๑) การจัด
 โครงสร้างของความรู้ให้มีความสัมพันธ์และ
 สอดคล้องกับการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็ก
 มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ๒) การจัดหลักสูตร
 และการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับ
 ความพร้อมของผู้เรียนและสอดคล้องกับการ
 พัฒนาด้านสติปัญญาของผู้เรียนช่วยให้การ
 เรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ ๓) แรงจูงใจภายในเป็น
 ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จใน
 การเรียนรู้ ๔) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการที่คน

สามารถสร้างความคิดรวบยอด หรือสามารถจัด
 ประเภทของสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และ ๕)
 การเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุดคือการให้ผู้เรียนค้นพบ
 การเรียนรู้ด้วยตนเองอีกทั้งยังสอดคล้องกับการ
 วิจัยลดา ทองภูบาล (๒๕๕๔) ได้ศึกษาเรื่อง
 การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องความรู้ด้าน
 จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ผลการวิจัย
 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังการเรียนรู้
 ด้วยชุดการเรียนรู้เรื่องความรู้ด้านจริยธรรม ชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ ๑ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การสร้างชุด
 การเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทาง
 พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียน
 วัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัด
 ฉะเชิงเทรา ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้นมี
 ประสิทธิภาพ ๘๗.๖๑/๘๔.๙๕ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์
 ที่ตั้งไว้ ๘๐/๘๐ ความพึงพอใจของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑๑ โรงเรียนวัดโสธรวราราม
 วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา หลังใช้
 ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมในวันสำคัญทาง
 พระพุทธศาสนา โดยรวมแล้วนักเรียนมีความ
 พอใจมาก และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
 ก่อนและหลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมใน
 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปี ๓ โรงเรียนวัดโสธรวราราม
 วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา มี
 ค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ เท่ากับ
 พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ คือ ร้อยละ ๘๐

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 ประกอบด้วย ๑) ผู้สอนควรจัดเตรียมเนื้อหาที่
 จะสอนในหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้ตีครบบถ้วนก่อน
 นำไปใช้งานจริงเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการ



สอน ๒) รูปแบบภาพประกอบควรมีความชัดเจน ดึงดูดนักเรียน ให้นักเรียนอยากที่จะศึกษา ๓) ควรส่งเสริมให้นักเรียนสรุปใจความและค้นคว้าด้วยตนเอง จากชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ๔) แบบทดสอบหรือแบบฝึกหัด ควรจัดทำให้มี ความหลากหลาย เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนา ศักยภาพทางด้านทักษะต่างๆ ที่จะมีใน แบบฝึกหัด

๒. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย ๑) การสร้างชุดการเรียนรู้ใน

รายวิชาต่างๆ ควร สร้างชุดการเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ ๒) ควรศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในแต่ละ ช่วงชั้นต่อการสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อเรียนรู้ ความชอบความสนใจของนักเรียนในชั้นนั้นๆ ด้วย ๓) การสร้างชุดการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ควรมีการทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียนเพื่อ ทดสอบความรู้ว่าในการเรียนการสอนนักเรียนมี ความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่

บรรณานุกรม

- กาญจนา เกียรติประวัติ. (๒๕๖๔). **นวัตกรรมทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติพงษ์ รมพฤกษ์. (๒๕๕๗). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อริยสัจ ๔ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัดเพชรบุรี. **วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์**. ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑, สาขาวิชาสังคมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ชม ภูมิภาค. (๒๕๖๖). **เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (๒๕๓๘). **เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร :สามเจริญพานิช.
- ชาติรี ต่างสมปอง. (๒๕๔๗). **หลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- ณัฐกมล วัชรวงษ์ทวี. (๒๕๕๖). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป สาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. วิทยาลัยครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ทศนา แคมมณี. (๒๕๔๕). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (๒๕๕๕). **พุทธวิธีในการสอน**. กรุงเทพมหานคร:ธรรมะอินเทิร์น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๓, (๒๘ มิ.ย. ๒๕๖๐). [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.mwit.ac.th>,
- มยุรี บุญเยี่ยม. (๒๕๔๕). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ความน่าจะเป็นโดยวิธีการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรู้คิดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. **สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.



- ยลดา ทองภูบาล. (๒๕๕๔). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องความรู้ด้านจริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ลัดดา เพียรประสพ. (๒๕๔๕). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบสืบสวน เรื่อง อัตราส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัชรกุล สำเภาพล. (๒๕๒๗). ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และที่ ๒ ใน หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๓๓) ของครูสอน ใน จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีระ ไทยพานิช. (๒๕๒๙). ๕๗วิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาลัยเกษตรศาสตร์.
- สันทัด ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. (๒๕๒๔). การใช้สื่อการสอน. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย. (๒๕๕๗). ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาตามหลักพุทธศาสนา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ พฤษภาคม-สิงหาคม : ๕๘-๖๖.